

Nr 216

L a g

om jordbrukskasserörelsen;

given Stockholms slott den 25 maj 1956.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götas och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna som följer.

Inledande bestämmelser

1 §.

Jordbrukskasserörelsens huvudsakliga ändamål är att tillgodose jordbrukets kreditbehov samt att främja sparverksamhet.

I jordbrukskasserörelsen ingå dels jordbrukets kreditkassor, vilka utgöras av jordbrukskassor och centralkassor för jordbrukskredit, dels en riksorganisation.

Kreditkassorna och riksorganisationen skola registreras såsom ekonomiska föreningar. Vad om sådana föreningar är i lag stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kreditkassorna och riksorganisationen, såvitt ej annat följer av vad nedan förordnas.

2 §.

Jordbrukskassa skall bestå av minst tjugu medlemmar.

3 §.

Till centralkassa skola, där ej för särskilt fall Konungen annat medgiver, minst tio jordbrukskassor vara anslutna.

4 §.

Jordbrukskassas firma skall innehålla ordet »jordbrukskassa». Centralkassas firma skall innehålla uttrycket »centralkassa för jordbrukskredit». Varken jordbrukskassas eller centralkassas firma behöver innehålla orden »ekonomisk» och »förening» eller förkortningen »ek. för.».

Ej må annan än förening som avses i denna lag i sin firma eller eljest vid beteckning av rörelsen använda ordet jordbrukskassa eller uttrycket centralkassa för jordbrukskredit eller ordet jordbrukskreditkassa.

5 §.

Jordbrukskasserörelsen skall stå under tillsyn av bank- och fondinspektionen.

¹ Prop. 1956: 122; B:oU 26; Rskr 259.

* 130—567024. Svensk författningssamling 1956, Nr 216—218.

Om jordbrukskasserörelsens organisation och de olika organens up

Jordbrukskassorna

6 §.

Jordbrukskassa har till huvudsaklig uppgift att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att bereda kredit åt medlemmarna.

7 §.

Sedan beslut fattats att bilda jordbrukskassa och stadgar för kassan antagits, skall stadfästelse på dessa sökas hos länsstyrelsen. I ärendet skall tillsynsmyndigheten höras samt tillfälle beredas riksorganisationen och den centralkassa, vari jordbrukskassan skall bliva medlem, att avgiva yttrande.

Finner länsstyrelsen att stadgarna överensstämmer med denna lag samlag och författning i övrigt ävensom att stadgarna innehålla föreskrif som göra kassan ägnad att fullgöra sina uppgifter, skall länsstyrelsen stadfästa stadgarna och godkänna kassan. Stadfästelse skall ock sökas på beslut om ändring i jordbrukskassas stadgar.

8 §.

Registrering av jordbrukskassa såsom ekonomisk förening må ej ske mindre kassan godkänts och stadfästelse meddelats på dess stadgar. Ej heller må registrering ske av ändring i stadgarna med mindre stadfästelse meddelats på ändringsbeslutet.

9 §.

Jordbrukskassa må ej driva verksamhet utan att vara medlem i centralkassa.

10 §.

Jordbrukskassas verksamhetsområde fastställs av riksorganisationen. Verksamhetsområdet skall vara skilt från andra jordbrukskassors.

11 §.

Jordbrukskassa är ansvarig för centralkassans förbindelser i enlighet med vad därom stadgas i 21 §.

12 §.

Till medlem i jordbrukskassa må antagas
den som äger eller brukar jordbruksfastighet inom kassans verksamhetsområde,

den som äger eller brukar inom kassans verksamhetsområde belägen fastighet än jordbruksfastighet, om han själv idkar jordbruk eller därtill hörande binäring eller fiske eller ock med arbete eller tjänster beträda utövare av sådan näring i dennes verksamhet,

bolag, förening eller annan sammanslutning, som har till huvudsaklig uppgift att ekonomiskt eller på annat sätt främja jordbruket, binäring därtill eller fisket eller intressen som äro gemensamma för utövare av sådan näringar (*jordbruksorganisation*), samt

kommun vars förvaltningscentrum är beläget inom kassans verksamhetsområde.

Annan än i första stycket sägs må antagas till medlem i jordbrukskassa om vid särskild prövning hinder däremot funnits ej föreligga med hänsyn till jordbrukskassans uppgifter och ändamål.

Riksorganisationen äger meddela närmare föreskrifter om villkoren för beviljande av medlemskap i jordbrukskassa och äger förbehålla sig eller centralkassa sådan särskild prövning som sägs i andra stycket.

13 §.

Jordbrukskassa må ej utan centralkassans tillstånd förskaffa sig kredit av annan än centralkassan.

Såsom ombud för centralkassan har jordbrukskassa att, i den ordning riksorganisationen bestämmer, förmedla inlåning för centralkassans räkning samt att i övrigt biträda centralkassan i dennas verksamhet.

14 §.

Jordbrukskassa må bereda kredit allenast åt sina medlemmar.

Jordbrukskassans sammanlagda utlåning till jordbruksorganisationer må ej överstiga en tiondel av kassans hela utlåning. Samma lag vare i fråga om den sammanlagda utlåningen till kommuner.

15 §.

Jordbrukskassa skall ställa sig till efterrättelse de instruktioner och anvisningar för verksamheten som meddelas av riksorganisationen och centralkassan, hålla hos jordbrukskassan inneliggande kontanta medel och övriga tillgångar samt kassans böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av behöriga företrädare för riksorganisationen och centralkassan ävensom tillhandagå dem med de upplysningar som de begära angående verksamheten.

16 §.

Jordbrukskassas styrelse skall bestå av minst fem och högst sju ledamöter. Riksorganisationen äger dock efter hörande av centralkassan, om särskilda skäl därtill äro, medgiva jordbrukskassa att för viss tid, ej över fem år, utse högst nio styrelseledamöter.

Kassans firma skall tecknas av minst två personer i förening.

Centralkassorna

17 §.

Centralkassa för jordbrukskredit har till huvudsaklig uppgift att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att bereda kredit åt medlemmarna.

Centralkassa äger från allmänheten mottaga inlåning på räkning som av bank allmäneligen begagnas ävensom upptaga lån mot sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medföra rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (*förlagsbevis*).

Det åligger centralkassa, att i den mån så erfordras, meddela instruktioner och anvisningar för de anslutna jordbrukskassornas verksamhet samt att öva kontroll och tillsyn över dessa kassor.

18 §.

Sedan beslut att bilda centralkassa fattats och stadgar för kassan antagits, skall stadfästelse på dessa sökas hos Konungen. Konungen prövar stadgarnas överensstämmelse med denna lag samt lag och författning i övrigt så ock om stadgarna innehålla föreskrifter som göra kassan ägnad att fullgöra sina uppgifter. Finnes den tillämnade rörelsen vara nyttig för det allmänna, stadfäster Konungen stadgarna och godkänner kassan.

På beslut om ändring i centralkassas stadgar skall ock sökas Konungens

stadfästelse. Konungen må uppdraga åt tillsynsmyndigheten att i Konungens ställe meddela stadfästelse på ändringsbeslut.

Registrering av centralkassa såsom ekonomisk förening må ej ske med mindre kassan godkänts och stadfästelse meddelats på dess stadgar. Ej heller må registrering ske av ändring i stadgarna med mindre stadfästelse meddelats på ändringsbeslutet.

19 §.

Centralkassa må ej driva verksamhet utan att vara medlem i riksorganisationen.

20 §.

Centralkassas verksamhetsområde skall angivas i dess stadgar. Verksamhetsområdet skall vara skilt från andra centralkassors.

21 §.

Kunna centralkassas förbindelser icke infrias med anlitande av dess egna medel, äger centralkassan infordra tillskott från de anslutna jordbrukskassorna. Därvid skall beloppet av jordbrukskassas tillskott bestämmas i förhållande till jordbrukskassans låneskuld till centralkassan vid utgången av räkenskapsåret närmast före det då tillskott infordras. Kan jordbrukskassa icke utgiva infordrat tillskott, skola övriga till centralkassan anslutna jordbrukskassor efter den angivna fördelningsgrunden ansvara för bristen.

22 §.

Till medlem i centralkassa må allenast antagas jordbrukskassa vars styrelse har sitt säte inom centralkassans verksamhetsområde, samt

jordbruksorganisation som sägs i 12 §.

Riksorganisationen äger meddela närmare föreskrifter om villkoren för beviljande av medlemskap i centralkassa.

23 §.

Konungen må lämna centralkassa tillstånd att inom hela sitt område eller del därav själv utöva den verksamhet som eljest ankommer på jordbrukskassa. Har sådant tillstånd lämnats, äger centralkassan, såvitt gäller det område som avses med tillståndet, antaga medlemmar enligt samma bestämmelser som jordbrukskassa. I samband med att tillstånd lämnas äger Konungen meddela de särskilda föreskrifter beträffande kassans organisation och verksamhet som må prövas erforderliga.

24 §.

Centralkassa må bereda kredit allenast åt sina medlemmar samt åt jordbruksorganisation eller kommun som är medlem i ansluten jordbrukskassa.

Kreditgivningen till jordbrukskassor skall företrädesvis ske mot säkerhet av jordbrukskassornas fordringsbevis med tillhörande säkerheter.

Centralkassans sammanlagda utlåning till jordbruksorganisationer må ej överstiga en tiondel av kassans hela utlåning. I fall som sägs i 23 § äger dock Konungen på begäran bestämma att centralkassas sammanlagda utlåning till jordbruksorganisationer må uppgå till viss kvotdel, överstigande en tiondel men ej en sjättedel av hela utlåningen.

Vad i tredje stycket stadgas skall gälla jämväl i fråga om den sammanlagda utlåningen till kommuner.

25 §.

Centralkassa skall ställa sig till efter rättelse de instruktioner och anvisningar för verksamheten som meddelas av riksorganisationen, hålla hos

tralkassan inneliggande kontanta medel och övriga tillgångar samt kassans böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av behöriga företrädare för riksorganisationen ävensom tillhandagå dem med de upplysningar som de begära angående verksamheten.

26 §.

Centralkassas styrelse skall bestå av minst fem och högst nio på kassans stämma valda ledamöter. Dessa styrelseledamöter skola utse verkställande direktör att under styrelsens inseeende leda verksamheten. Utses annan än styrelseledamot till verkställande direktör, skall denne ingå som ledamot i styrelsen. Styrelsen äger därjämte förordna ställföreträdare för verkställande direktören. Därest till ställföreträdare utses annan än styrelseledamot eller suppleant, skall ställföreträdaren ingå som suppleant i styrelsen. Verkställande direktör eller annan befattningshavare i centralkassan må icke vara ordförande i styrelsen.

Av styrelseledamöterna må högst en eller, om antalet styrelseledamöter överstiger fem, högst två vara befattningshavare i jordbrukskassa, som är ansluten till centralkassan.

Styrelsen åligger att i en för ett år i sänder fastställd instruktion meddela föreskrifter angående den befogenhet i olika avseenden, som skall tillkomma verkställande direktören. Uppdrag som meddelas i instruktion för verkställande direktör må när som helst återkallas eller inskränkas. Utan hinder av uppdrag äger styrelsen själv avgöra varje slag av ärende.

27 §.

Centralkassas firma skall tecknas av minst två personer i förening.

Riksorganisationen

28 §.

Jordbrukskasserörelsens riksorganisation är ett organ för central ledning, samordning och kontroll av jordbrukets kreditkassor och deras verksamhet. Annan än centralkassa för jordbrukskredit kan ej antagas såsom medlem i riksorganisationen.

I riksorganisationens verksamhet ingår

att meddela instruktioner och anvisningar för centralkassornas och jordbrukskassornas verksamhet,

att följa och, i mån av behov, genom undersökning eller på annat sätt övervaka kassornas verksamhet,

att främja sparverksamhet, samt

att fullgöra de särskilda uppgifter som eljest enligt denna lag ankommer på riksorganisationen.

Registrering av riksorganisationen såsom ekonomisk förening må ej ske med mindre Konungen meddelat stadfästelse på dess stadgar. Ej heller må registrering ske av ändring i stadgarna med mindre stadfästelse meddelats på ändringsbeslutet.

Om kreditkassornas verksamhet

Reservfond

29 §.

I stället för bestämmelserna i 17 § lagen om ekonomiska föreningar skall gälla följande.

Av kreditkassas årsvinst, efter avdrag för vad som åtgår till täckande av möjligen förefintlig förlust från föregående år, skola minst femtio procent avsättas till reservfond. Då reservfonden uppgår till belopp som motsvarar tio procent av kassans utlåning vid utgången av det senast förflutna räkenskapsåret, må vidare avsättning till fonden upphöra. Nedgår fonden under vad sålunda stadgats, skall avsättning ånyo vidtaga.

Till reservfonden skola alltid läggas inträdesavgifter samt vad medlem vid avgång ur kassan icke återfår av sina insatser.

Nedsättning av reservfonden må, förutom i fall som avses i 87 § 3 mom., beslutas allenast för täckande av förlust, som enligt fastställd balansräkning finnes hava uppstått på kassans verksamhet i dess helhet och som icke kan ersättas av befintliga, till framtida förfogande avsatta medel.

Rörelsen

30 §.

Jordbrukskassa må utlåna penningar samt anskaffa medel för utlåningen i den ordning denna lag föreskriver ävensom idka verksamhet som står i samband med utlåningen och medelsanskaffningen.

Centralkassa må

in- och utlåna penningar samt idka verksamhet som därmed står i samband,

ingå garantiförbindelser med iakttagande i tillämpliga delar av de regler för beredande av kredit som meddelas i denna lag, samt

förmedla inhemska obligations- och kommunlån.

Ej må kassa idka annan bankmässig verksamhet än sådan som enligt vad ovan stadgas är medgiven, med mindre Konungen eller myndighet som Konungen förordnar efter ansökan meddelat tillstånd därtill. Tillstånd må ej meddelas jordbrukskassa att för egen räkning driva inlåning från allmänheten. I fråga om tillstånd att mottaga värdehandlingar till förvaring och förvaltning skall gälla, att tillstånd ej må meddelas med mindre sådan verksamhet prövas, med hänsyn till kassans organisation och förvaringsanordningar samt fonder, kunna med trygghet anförtros åt kassan. Tillstånd må återkallas, då förutsättningarna för tillståndets meddelande finnas icke vidare föreligga.

31 §.

Insättas penningar hos centralkassa för att där innestå viss tid, mot eller utan ränta, skall bevis, som kassan därom utfärdar, ställas till viss man och innehålla, att överlåtelse må ske endast till viss man samt att överlåtelsen hör till nye ägarens säkerhet anmälas hos kassan.

En och samma insättares tillgodohavande på sparkasseräkning eller därmed likartad räkning må icke annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas utöver femtontusen kronor. Då, efter vad i 32 § stadgas, för samma person utfärdats flera motböcker, skall dock vad nyss är sagt gälla i fråga om tillgodohavandet enligt varje särskild motbok.

Centralkassa må icke ikläda sig skyldighet att annorledes än viss tid, minst en vecka, efter uppsägning återbetala på sparkasseräkning insatta medel; kassan dock obetaget att, då sådant prövas kunna ske utan olägenhet, medgiva utbetalning utan avvaktan på uppsägningstidens utgång. Insättning på sparkasseräkning antecknas i motbok som utlämnas till räkningshavaren. Då medel på sådan räkning lyftas, skall anteckning därom göras i motboken. Ej må kassan träffa förbehåll som skulle medföra att betalning till annan än rätt innehavare av motboken kunde åberopas av kassan.

I fråga om efterlysning och dödande av förkommen motbok gäller vad därom är stadgat beträffande motbok med bank.

32 §.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndaren förfoga över medel, som den omyndige, efter det han fyllt sexton år, själv insatt hos central-kassa. Sådana medel må ej av kassan utbetalas till förmyndaren utan den omyndiges samtycke. Har förmyndaren erhållit överförmyndarens tillstånd att omhändertaga medlen och därom hos kassan företett bevis, äger den omyndige ej längre förfoga över medlen. I fall varom nu är sagt skall anteckning, att den omyndige ej äger förfoga över innestående medel, verkställas på bevis eller i motbok, som av kassan utlämnats, när beviset eller motboken företes hos kassan.

I fråga om medel, som stå under förvaltning av förmyndare eller god man efter vad i föräldrabalken är stadgat, må, utom såvitt angår ränta som innestått kortare tid än ett år, uttag utan överförmyndarens tillstånd göras allenast såframt förbehåll därom skett enligt 15 kap. 9 § andra stycket nämnda balk. Överförmyndaren äger när som helst förordna, att förbehållet ej skall gälla. Har sådant förordnande meddelats, skall anteckning därom verkställas på bevis, som utfärdats om insättningen, eller i motbok som utlämnats av kassan. Överförmyndare, förmyndare och god man äga på begäran erhålla bevis angående beloppet av de medel, som insätts eller innestå, så ock, om meddelat tillstånd icke blivit använt, intyg därom.

Utan hinder därav, att motbok rörande insättning på sparkasseräkning eller därmed likartad räkning förut utfärdats, må ny motbok utfärdas för den, till vilkens förmån medel insätts med förbehåll som i andra stycket avses, så ock för omyndig, som fyllt sexton år, för vilken utfärdats motbok på medel, varöver den omyndige ej äger själv förfoga. Innestå medel, som förvaltas av förmyndare eller god man, på motbok med sådant förbehåll, må annan motbok utfärdas för insättning av medel utan förbehåll.

33 §.

Kreditkassa må ej utfärda tryckta eller graverade, till innehavaren eller till viss man eller order ställda förbindelser eller ikläda sig ansvarighet för sådana förbindelser.

Vad sålunda stadgats skall dock ej gälla av centralkassa utställda räntebärande förlagsbevis som lyda på minst etthundra kronor.

34 §.

Centralkassa äger mottaga inlåning med
dels ett belopp motsvarande summan av

a) hos centralkassan och de anslutna jordbrukskassorna inneliggande kontanta medel;

b) vad för centralkassans räkning innestår hos Sveriges riksbank, riksgäldskontoret eller postsparbanken eller på postgiro eller hos inländskt bankaktiebolag, sparbank eller annan centralkassa;

c) centralkassan och de anslutna jordbrukskassorna tillhöriga, på inländsk penninginrättning dragna checkar samt av inländsk bank eller av sparbank eller av annan centralkassa utställda egna växlar, betalbara vid anfordran;

d) marknadsvärdet, dock högst nominella värdet, på centralkassan tillhöriga av svenska staten utfärdade skattkamarväxlar, på sådana centralkassan tillhöriga obligationer, vilka utfärdats av svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller konungariket Sveriges stadshypotekskassa

samt på andra centralkassan tillhöriga inhemska obligationer, vilka äro av fullgod beskaffenhet;

e) fordringar på grund av lån, för vilkas fulla gäldande staten, kommun eller därmed jämförlig samfällighet är ansvarig; samt

f) fordringar, för vilka säkerheten utgöres av fullgoda inhemska obligationer, beräknade till marknadsvärdet dock högst nominella värdet,

inteckning i jordbruks-, bostads- eller affärsfastighet inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet, eller

inteckning i tomträtt till bebyggd fastighet, såvida den eller de byggnader, som finnas uppförda därpå, äro avsedda väsentligen för bostadsändamål, inom sextio procent av senast fastställda taxeringsvärdet på byggnaderna;

dels ock därutöver ett belopp av högst tolv och en halv gånger centralkassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital.

I intet fall må dock inlåningen med avdrag av ett belopp, motsvarande de medel som upptagits under a) — c) i första stycket ävensom, i den mån återstående löptid utgör högst ett år, skattkammärväxlar samt statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks och konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer, överstiga femtio gånger centralkassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital.

Såsom inlåning anses *dels* centralkassans samtliga skuldförbindelser utom vad som må vara outtaget av krediter i räkning, som kassan beviljat, *dels* beloppet av de garantiförbindelser, som centralkassan iklätt sig, i den mån dessa förpliktelser icke täckas av hos kassan insatta, till kassan pantförskrivna medel, *dels ock* anslutna jordbrukskassors förbindelser till annan än centralkassan.

På ansökan av centralkassa äger Konungen, efter hörande av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret samt tillsynsmyndigheten, medgiva att av centralkassan utställda förlagsbevis icke skola anses såsom inlåning samt att med eget kapital må likställas, intill ett belopp motsvarande högst hälften av det belopp vartill centralkassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital uppgår, nominella värdet på förlagsbevis, utställda av centralkassan.

35 §.

Centralkassa är skyldig att hålla en med hänsyn till rörelsens art och omfattning tillräcklig kassareserv, bestående av tillgångar som kunna med lätthet förvandlas i penningar.

Kassareserven skall jämte ineliggande kontanta medel minst uppgå till belopp lika med summan av

a) tjugufem procent av de förbindelser, som det åligger kassan att fullgöra vid anfordran eller efter uppsägning inom kortare tid än en månad, garantiförbindelser och inlåning på sparkasseräkning undantagna;

b) fyra procent av sådana kassans förbindelser, som ej skola motsvara av kassareserv enligt a), garantiförbindelser samt förlagsbevis eller därmed jämförliga förbindelser undantagna.

Nedgår kassareserv under vad nu är sagt, skall den, så snart det kan ske, åter uppbringas till föreskrivet belopp.

Pantsatt sådan tillgång, som i första stycket sägs, må icke inräknas i kassareserven; dock att, där tillgången utgör säkerhet för avtalad kredit, som ej av centralkassan till fullo begagnats, den må beräknas till det belopp, som centralkassan enligt avtalet är berättigad vid anfordran ytterligare utbekomma.

36 §.

Kredit från kreditkassa skall lämnas mot revers eller i räkning eller genom växeldiskontering. Om jordbrukskassa beviljar kredit i räkning, skall räkningen genom jordbrukskassans förmedling öppnas i vederbörande centralkassa.

Reverslån må beviljas på högst ett år eller, om pant av fastighetsinteckning eller obligationer blivit ställd, på viss tid, högst tre månader, efter uppsägning. Kredit i räkning må beviljas på högst ett år. Växel må diskonteras på högst sex månader. Omsättning av kredit må kunna medgivas.

37 §.

Kreditkassa må icke bevilja kredit, utan att säkerhet som av kassan prövas betryggande ställes antingen i fast eller lös egendom eller ock i fordringsrätt jämväl mot annan än den, åt vilken krediten beviljas. Mot inteckning i jordbruksinventarier må kredit ej beviljas, kassan dock obetaget att mottaga sådan säkerhet tillika med annan i och för sig fullgod säkerhet. Jordbrukskassa må bevilja kredit mot förlagsinteckning allenast om annan i och för sig fullgod säkerhet ställes eller centralkassan för varje särskilt fall lämnat medgivande.

Lån mot pant av aktier eller förlagsbevis må utlämnas av centralkassa eller av jordbrukskassa efter centralkassans medgivande högst till sammanlagt belopp motsvarande hälften av den långivande kassans eget kapital; dock att kassa icke må såsom pant mottaga aktie i bolag, vars verksamhet huvudsakligen består i att förvalta eller driva handel med aktier eller som idkar emissionsrörelse eller har till uppgift att tillgodose för kreditkassor gemensamma intressen, eller förlagsbevis, som sådant bolag eller centralkassa utställt. Ej heller må kreditkassa såsom pant godtaga bevis om andel i eller tillskott till kreditkassan själv eller annan jordbrukets kreditkassa.

Utän hinder av vad i första stycket stadgas må kommun eller annan därmed jämförlig samfällighet ävensom allmän kassa eller inrättning, vars reglemente blivit fastställt av Konungen, så ock bankaktiebolag eller sparbank kunna erhålla kredit utan särskild säkerhet. Vad i första stycket stadgas skall ej heller avse lån, för vars fulla gäldande staten eller kommun eller därmed jämförlig samfällighet är ansvarig.

38 §.

Kreditkassa skall tillse, att icke åt samma kredittagare eller åt kredittagare som äro förbundna med varandra i väsentlig ekonomisk intressegemenskap beviljas kredit i sådan omfattning att därav kan uppkomma fara för kassans säkerhet. Med kredit skall härvid jämställas borgen och annan garantiförpliktelse till kassan ävensom av kassan ingången garantiförpliktelse för kredittagaren.

39 §.

Jordbrukskassa må ej, med mindre centralkassan därtill lämnat medgivande, utlämna lån mot skuldförbindelse, för vars uppfyllande ledamot av jordbrukskassans styrelse, revisor i jordbrukskassan eller suppleant för styrelseledamot eller revisor eller ock befattningshavare i kassan svarar i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman.

40 §.

Kreditkassa må ej förvärva fast egendom eller tomträtt, såframt ej med fångat åsyftas att bereda kassan eller ansluten kassa lokaler för dess inrymmande. För samma ändamål må jämväl förvärvas bostadsrätt till lägenhet, aktie i bolag, som uteslutande har till syfte att förvalta för omförmälda

användning förvärvat fast egendom eller tomträtt och vars aktiekapital uppgår till minst en tredjedel av egendomens bokförda värde, eller förlagsbevis, utfärdat av sådant bolag. Vill kreditkassa göra förvärv som här sägs skall frågan härom upptagas på stämman. Åtgärden må ej vidtagas, om ej minst två tredjedelar av samtliga röstande uttalat sig för densamma samt beslutet tillika godkänts av riksorganisationen.

Av lös egendom må kreditkassa i övrigt ej förvärva annat än penningar, obligationer, skattkamarväxlar, av rörelsen betingade fordringar samt sådana inventarier, som anskaffas för rörelsen eller till fastighet eller lokal, som kassan innehar. Dock må centralkassa använda ett belopp motsvarande högst en tiondel av kassans och de anslutna jordbrukskassornas eget kapital till förvärv av andel i sådan ekonomisk förening eller aktie i sådant bolag, som tillgodoser för kreditkassor gemensamma intressen, eller av förlagsbevis, som utgives av föreningen eller aktiebolaget, eller såsom tillskott i övrigt till föreningen eller aktiebolaget.

41 §.

Utan hinder av vad i 40 § stadgas må kreditkassa, för att skydda fordran, på offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom som är för fordringen utmätt eller pantsatt, så ock såsom betalning för fordran övertaga för fordringen pantsatt eller annan egendom, därest det är uppenbart att kassan eljest skulle lida avsevärd förlust, dock icke i någotdera fallet bevis om andel i eller tillskott till kreditkassan själv eller annan jordbrukets kreditkassa.

Egendom, som kassan förvärvat med stöd av bestämmelserna i denna paragraf, skall åter avyttras, så snart lämpligen kan ske och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för kassan.

Förvärv enligt denna paragraf skall ofördröjligen anmälas hos tillsynsmyndigheten.

42 §.

Jordbrukskassa må ej utöva verksamhet vid avdelningskontor eller filial av annat slag utan medgivande av riksorganisationen.

Centralkassa äger icke utan tillstånd av Konungen eller myndighet Konungen förordnar öppna avdelningskontor inom annan kommun än där huvudkontoret är beläget.

Styrelsens årsredovisning

43 §.

Jämte vad i bokföringslagen föreskrives om inventarium, balansräkning samt vinst- och förlusträkning skall i fråga om styrelsens årsredovisning gälla vad i 38 och 39 §§ lagen om ekonomiska föreningar är stadgat samt, i stället för bestämmelserna i 40—44 §§ sistnämnda lag, de föreskrifter som meddelas i 44—48 §§ nedan.

44 §.

Kreditkassas tillgångar må, såframt ej nedan annorlunda stadgas, i upptagas vare sig över verkliga värdet eller till högre belopp än det vartill kostnaderna för deras anskaffning uppgått.

Andra tillgångar än sådana, som äro avsedda till stadigvarande bruk för kassan, må, såframt upplysning om förhållandet lämnas i förvaltningsberättelsen, upptagas till högre belopp än som motsvarar kostnaderna för deras anskaffning, dock ej över verkliga värdet.

Hava under räkenskapsåret kostnader nedlagts för förbättring på tillgång

avsedd till stadigvarande bruk för kassan eller hava sådana kostnader balanserats från tidigare räkenskapsår, må de inräknas i anskaffningskostnaderna. Tillgång varom nu sagts må ej eljest upptagas till högre belopp än det vartill den var uppförd i närmast föregående balansräkning. Dock må tillgång, vilken måste anses äga ett bestående värde väsentligt överstigande nämnda belopp, upptagas till högst detta värde, såframt tillsynsmyndigheten medgivit uppskrivningen. I fråga om fast egendom må ej i något fall uppskrivning ske över senast fastställda taxeringsvärdet.

Osäkra fordringar skola upptagas högst till det belopp varmed de beräknas komma att inflyta. Värdelösa fordringar må icke upptagas såsom tillgång. Förvaltningskostnader må icke upptagas såsom tillgång.

45 §.

I balansräkningen skola tillgångar och skulder fördelas i poster på sätt som må anses påkallat med hänsyn till verksamhetens art och allmänna bokföringsgrunder.

Fordran på insats må icke upptagas såsom tillgång. Redovisningen av inbetalda insatser må ske sålunda att i balansräkningen hela insatskapitalet anmärkes med angivande av vad härav icke är guldets samt skillnaden utföres såsom särskild skuldpost.

Ej må medelsredovisning ske under benämningen pensionsfond eller understödsfond eller under annan benämning, som utmärker att fonden bildats för tryggnad av pension eller eljest för anställdas eller deras anhörigas välfärd.

Inom linjen skall anmärkas sammanlagda beloppet av kreditkassans borgens- och övriga ansvarsförbindelser, i den mån de icke upptagits bland skulderna. Tillika skall inom linjen upptagas av kassan ställda panters sammanlagda bokförda värde.

Inom linjen skall ock angivas sammanlagda beloppet för år av pensioner, utgående på grund av förpliktelser, vilka ej upptagits såsom skuld i balansräkningen. Pensionsförpliktelse, som i närmast föregående balansräkning upptagits såsom skuld, må ej redovisas inom linjen.

46 §.

Vinst- och förlusträkning skall så uppställas att en tillfredställande redovisning erhålles för huru vinsten eller förlusten för räkenskapsåret uppkommit. Därvid skall iakttagas att intäkter och kostnader fördelas i lämpliga poster.

47 §.

I förvaltningsberättelsen skall, i den mån det finnes kunna ske utan förfång för kreditkassan, upplysning lämnas om sådana för bedömningen av kassans ställning och resultatet av dess verksamhet samt styrelsens förvaltning viktiga förhållanden, vilka ej framgå av balansräkningen eller vinst- och förlusträkningen, så ock om händelser av väsentlig betydelse för kassan, jämväl där de inträffat efter räkenskapsårets slut.

Där medelantalet i kassans tjänst under räkenskapsåret anställda överstiger tio, skall i förvaltningsberättelsen uppgivas medelantalet anställda. För sådant fall skall ock, i den mån motsvarande uppgifter ej lämnas i vinst- och förlusträkningen, i särskilda poster upptagas sammanlagda beloppet av utbetalda löner och ersättningar under räkenskapsåret dels till styrelsen och andra personer i ledande ställning, dels ock till övriga befattningshavare hos kassan.

Har uppskrivning av tillgång, avsedd till stadigvarande bruk för kassan, verkställts för räkenskapsåret, skall redogörelse lämnas för grunden till

uppskrivningen, för det belopp varmed uppskrivning skett och för användningen av beloppet. Att i förvaltningsberättelsen skall lämnas upplysning, därest andra tillgångar upptagits till högre belopp än kostnaderna för deras anskaffning, stadgas i 44 § andra stycket.

Styrelsen skall i förvaltningsberättelsen framställa förslag om avsättning till reservfond, därest sådan avsättning skall ske, så ock i övrigt förslag i anledning av kassans vinst eller förlust enligt balansräkningen.

48 §.

Styrelsen skall senast sju månader efter räkenskapsårets utgång i huvudskrift eller avskrift hålla redovisningshandlingarna för året jämte revisionsberättelsen hos kassan tillgängliga för envar som vill taga kännedom om desamma. Skulle stämmans beslut i anledning av den framlagda balansräkningen innebära ändring däri, skall jämväl protokoll eller annan handling, som utvisar beslutet, hållas tillgängligt på sätt nyss sagts.

Centralkassas redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skola hållas tillgängliga såväl inom kassans och dess avdelningskontors som inom anslutna jordbrukskassors expeditiionslokaler.

Revision

49 §.

I fråga om revision av styrelsens förvaltning och kreditkassas räkenskaper skall i tillämpliga delar gälla vad i 45, 46 och 49 §§ lagen om ekonomiska föreningar är stadgat samt, i stället för bestämmelserna i 47, 48, 50 och 51 §§ nämnda lag, de föreskrifter som meddelas i 50—54 §§ nedan.

50 §.

Antalet revisorer skall i jordbrukskassa vara lägst två och i centralkassa lägst tre.

Till revisor i centralkassa må ej utses styrelseledamot i eller befattningshavare hos ansluten jordbrukskassa.

Av revisorerna i centralkassa utses en av tillsynsmyndigheten enligt vad i 70 § är stadgat och en av riksorganisationen. Minst en av centralkassas revisorer skall vara av handelskammare i riket auktoriserad revisor. För auktoriserad revisor skall finnas suppleant som jämväl är auktoriserad revisor.

51 §.

Hava revisorer ej utsetts till föreskrivet antal eller hava revisorer utsetts utan iakttagande av bestämmelserna i 46 § 1 mom. lagen om ekonomiska föreningar eller 50 § andra eller tredje stycket denna lag, åligger det styrelsen och styrelseledamot att ofördröjligen göra anmälan om förhållandet hos tillsynsmyndigheten. Anmälan må göras även av medlem i kreditkassan eller borgenär.

52 §.

Det åligger revisorerna vid fullgörandet av sitt uppdrag
att granska kassans böcker och andra räkenskaper;
att taga del av styrelsens och stämmans protokoll samt av de instruktioner, anvisningar eller andra föreskrifter rörande kreditgivningen, som utfärdats av styrelsen eller verkställande direktören;
att verkställa inventering eller kontrollera verkställd inventering av de hos kreditkassan inneliggande kontanta medlen och övriga tillgångar;
att tillse huruvida kassans organisation av och kontroll över bokföring och medelsförvaltningen är tillfredsställande; samt

att, sedan de årliga redovisningshandlingarna avgivits, granska nämnda handlingar.

Minst en gång varje halvår skola revisorerna granska större krediter och andra större placeringar av kassans medel; granska av styrelsen vidtagna åtgärder i fråga om förvaltning och avyttring av egendom, som kassan inköpt eller övertagit jämlikt 41 §; taga del av de förelägganden och erinringar, som av tillsynsmyndigheten kunna hava gjorts till kassan; samt taga del av rapporter över inspektioner och undersökningar rörande kassan.

I övrigt skola revisorerna vidtaga de åtgärder som må vara erforderliga för ett behörigt fullgörande av revisionsuppdraget.

53 §.

De på stämman valda revisorerna hava att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som meddelas av stämman och ej innefatta inskränkning i deras i lag stadgade skyldigheter eller eljest strida mot lag eller författning eller mot stadgarna.

Styrelsen skall giva revisor tillgång till kassans böcker, räkenskaper och andra handlingar samt i övrigt det biträde, som av honom påkallas för uppdraget. Av revisor begärd upplysning angående förvaltningen må ej av styrelsen vägras.

Revisorerna skola skriftligen delgiva styrelsen de erinringar i fråga om kassans verksamhet, till vilka deras granskning må giva anledning.

54 §.

1 mom. Revisorerna skola för varje räkenskapsår avgiva en av dem undertecknad revisionsberättelse, som skall överlämnas till styrelsen minst två veckor före kassans ordinarie stämman. Revisorerna skola ock inom samma tid till styrelsen återställa de till dem överlämnade redovisningshandlingarna.

Revisorerna i centralkassa skola därvid på balansräkningen samt vinst- och förlusträkningen hava tecknat påskrift med yttrande, huruvida dessa handlingar överensstämma med kassans av dem granskade böcker eller icke, och skall påskriften i övrigt beträffande granskningen innefatta hänvisning till revisionsberättelsen.

2 mom. Revisionsberättelsen skall innehålla redogörelse för resultatet av revisorernas granskning samt uttalande, huruvida anmärkning i avseende på de till revisorerna överlämnade redovisningshandlingarna, kassans bokföring eller inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande förvaltningen av kassans angelägenheter föreligger eller icke. Föreligger anledning till anmärkning, skall denna angivas i revisionsberättelsen. Revisorerna äga ock i berättelsen meddela erinringar, som de anse böra komma till medlemmarnas kännedom.

Revisionsberättelsen skall innehålla särskilt uttalande angående omfattningen av den av revisorerna verkställda granskningen; kreditkassans förvaltningsutgifter; den inre kontrollen inom kassan; fastställelse av balansräkningen; ansvarsfrihet för styrelseledamöterna; samt styrelsens förslag i anledning av kassans vinst eller förlust enligt balansräkningen, därvid skall angivas huruvida förslaget omfattar stadgad avsättning till reservfonden.

Har tillgång upptagits till högre värde än i senaste fastställda balansräkning eller har tillgång som anskaffats under räkenskapsåret upptagits till högre värde än anskaffningskostnaden, skall särskilt uttalande därom göras i revisionsberättelsen.

Revisor, som hyser från de i revisionsberättelsen gjorda uttalandena skiljaktig mening eller eljest finner särskilt uttalande påkallat, äger till revisionsberättelsen foga yttrande därom, såframt han ej avger särskild revisionsberättelse.

Stämman

55 §.

1 mom. I fråga om kreditkassas stämman skall i tillämpliga delar gälla vad i 52—56 §§, 57 § 1 mom. och 58—62 §§ lagen om ekonomiska föreningar är stadgat samt, i stället för bestämmelserna i 57 § 2 mom. nämnda lag, de föreskrifter som meddelas i 2 mom. nedan.

2 mom. Styrelsen är pliktig att på ordinarie stämman, i den mån det av medlem äskas och kan ske utan förfång för kassan eller nämnvärd olägenhet för enskild, meddela till buds stående närmare upplysningar angående förhållanden som kunna inverka på bedömandet av värdet av kassans tillgångar, av dess ställning i övrigt och av resultatet av dess verksamhet samt av styrelsens förvaltning av kassans angelägenheter.

Det åligger styrelsen att jämväl eljest på stämman giva medlem upplysning efter vad nu är sagt i avseende på ärende som skall förekomma på stämman.

Finner styrelsen att begärd upplysning icke kan av styrelsen utan förfång för kassan eller nämnvärd olägenhet för enskild lämnas på stämman, skall upplysningen i stället lämnas till revisorerna inom två veckor därefter. Revisorerna skola inom en månad efter stämman till styrelsen avgiva skriftligt yttrande, huruvida den begärda upplysningen lämnats till dem samt huruvida upplysningen enligt deras mening bort föranleda ändring i revisionsberättelsen eller eljest giver anledning till erinran. Där det är fallet, skall ändringen eller erinringen angivas i yttrandet. Revisorernas yttrande skall av styrelsen hållas hos kassan tillgängligt för medlemmarna samt i avskrift översändas till medlem, som framställt begäran om upplysningen.

Likvidation och upplösning

56 §.

I fråga om likvidation och upplösning av kreditkassa skall i tillämplig delar gälla vad i 80—82 §§, 83 § första och sista styckena, 84—90, 92, 93 och 95 §§ lagen om ekonomiska föreningar är stadgat samt, i stället för bestämmelserna i 70—79 §§, 83 § andra stycket, 91 § och 94 § nämnda lag de föreskrifter som meddelas i 57—67 §§ nedan.

Vid tillämpningen av nämnda bestämmelser i lagen om ekonomiska föreningar skall iakttagas

att i 80 § hänvisningarna till 47 och 50 §§ i stället skola avse 51—53 71 §§ samt 78 § denna lag,

att i 81 § hänvisningarna till 40—44 §§ i stället skola avse 43—48 §§ denna lag samt att hänvisningarna till 50 och 51 §§ i stället skola avse 52—54 § denna lag,

att i 87 och 89 §§ hänvisningarna till 51 § i stället skola avse 54 § denna lag,

samt att anmälan och meddelande varom sägs i 92 och 93 §§ skola ske, förutom för registrering, jämväl till tillsynsmyndigheten.

57 §.

Kreditkassas stämma äger besluta att kassan skall träda i likvidation. I annat fall än i 58 § sägs är sådant beslut icke giltigt, med mindre samtliga medlemmar förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande stämmor och på den sista stämman biträts av minst två tredjedelar av samtliga röstande. Är för giltighet av beslutet något ytterligare villkor bestämt i stadgarna, länder det till efterrättelse.

Föreligger ej fall som i 58 § sägs, må kassans stämma kunna i beslutet föreskriva, att likvidationen skall inträda först viss kommande dag högst två månader därefter, dock senast första dagen av nästa räkenskapsår.

58 §.

Har kreditkassa icke öppnat sin rörelse inom ett år från det kassan godkändes,

eller har kassans hela rörelse överlåtits till annan kassa,

eller har godkännandet för kassan återkallats,

eller har antalet medlemmar nedgått under det föreskrivna lägsta antalet och tillräckligt antal medlemmar ej inträtt inom tre månader,

och har ej på grund av anmälan inom sex veckor därefter enligt 63 § i föreningsregistret blivit infört att kassan trätt i likvidation, skall rätten, på ansökan av styrelseledamot eller medlem av kassan eller på anmälan av tillsynsmyndigheten och efter kassans hörande förklara, att kassan skall träda i likvidation; och skall rätten förelägga kassan att inom viss tid, ej understigande sex veckor, till rätten ingiva bevis, att registrering skett enligt 63 §, vid äventyr att eljest en eller flera likvidatorer förordnas av rätten.

Genom rättens försorg skall ofördröjligen avsändas dels till länsstyrelsen för registrering meddelande om beslut att kassan skall träda i likvidation, dels ock till tillsynsmyndigheten underrättelse om förordnande av likvidator med angivande av hans fullständiga namn och postadress.

59 §.

Beslutar stämma att kassan skall träda i likvidation, skall stämman välja två eller flera likvidatorer; dock må i stadgarna kunna bestämmas, att en eller flera likvidatorer skola tillsättas i annan ordning att jämte de på stämma valda deltaga i likvidationen.

Har rätten enligt 58 § förklarat att kassan skall träda i likvidation, åligger det styrelsen att genast sammankalla stämma för val av likvidatorer, ändå att ändring sökes i beslutet.

Då likvidatorer utsetts på stämma eller förordnats av rätten, skall kassan anses hava trätt i likvidation, såframt ej stämman, efter vad i 57 § andra stycket sägs, beslutat att likvidationen skall inträda först senare dag.

60 §.

Utser kreditkassa ej likvidatorer, ehuru antalet medlemmar i kassan nedgått under det föreskrivna lägsta antalet och tillräckligt antal medlemmar ej inträtt inom tre månader, äro de, som med vetskap om förhållandet deltaga i beslut om fortsättande av kassans verksamhet eller handla på dess vägnar, ansvariga för uppkommande förbindelser en för alla och alla för en såsom för egen skuld. Därest efter utgången av nämnda tid om tre månader tillräckligt antal medlemmar inträder, äger dock ej ansvarighet rum för förbindelse, som uppkommer sedan det föreskrivna lägsta medlemsantalet sålunda uppnåtts.

61 §.

Likvidator skall vara myndig här i riket bosatt svensk medborgare.

Uppdraget att vara likvidator gäller intill dess likvidationen blivit avslutad, men den som meddelat uppdraget må när som helst entlediga likvidatorn och utse annan i hans ställe. Kreditkassas stämma äger ock utse likvidator i stället för likvidator, som förordnats av rätten i annat fall än nedan i fjärde stycket sägs.

Om likvidator, som är vald på stämman, entledigas eller eljest avgår eller avlider eller hinder för honom att vara likvidator uppkommer enligt första stycket och suppleant ej finnes, åligger det övriga likvidatorer att ofördröjligen sammankalla stämman för val av ny likvidator.

Visar likvidator uppenbarligen motvilja eller försummelse vid fullgörande av sitt uppdrag, äger rätten, på anmälan av tillsynsmyndigheten eller likvidationsrevisor och efter likvidatorns hörande, entlediga honom och förordna annan i hans ställe. Har rätten entledigat likvidator och i hans ställe förordnat annan, skall underrättelse därom med angivande av dennes fullständiga namn och postadress genom rättens försorg ofördröjligen avsändas till tillsynsmyndigheten.

Vad i denna paragraf är stadgat om likvidator skall i tillämpliga delar gälla beträffande suppleant för likvidator.

62 §.

Finnes kreditkassa, som enligt verkställd registrering trätt i likvidation, sedermera sakna till föreningsregistret anmälda behöriga likvidatorer, skall rätten på ansökan av medlem, borgenär eller annan, vars rätt kan vara beroende av att någon finnes som äger företräda kassan, eller på anmälan av länsstyrelsen eller tillsynsmyndigheten förordna likvidatorer.

Genom rättens försorg skall till tillsynsmyndigheten ofördröjligen avsändas underrättelse om förordnande av likvidator med angivande av hans fullständiga namn och postadress.

63 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen för registrering anmäla att kassan trätt i likvidation eller, om likvidationen efter vad i 57 § andra stycket sägs skall inträda viss kommande dag, att kassan träder i likvidation den dagen. Anmälningen skall innehålla uppgift om likvidatorerna samt, där suppleanter för dem utsetts, om dessa. Skall befogenhet att teckna kassans firma ej tillkomma allenast likvidatorerna gemensamt, skall vidare uppgivas av vil och hur firman skall tecknas.

Sker ändring i avseende på de till likvidatorer eller suppleanter utsedd personerna eller ifråga om rätten att teckna kassans firma eller ändras kassans postadress, skola likvidatorerna därom ofördröjligen göra anmälan för registrering. Rätt att göra anmälan tillkommer den som beröres av anmälningen.

I övrigt skall beträffande anmälan, varom i första och andra stycke sägs, vad i 9 § lagen om ekonomiska föreningar är stadgat för där avsed fall äga motsvarande tillämpning; anmälningen skall innehålla uppgift om dagen för val eller rättens förordnande.

64 §.

I inventarium och balansräkning för kreditkassa i likvidation skola upptagas kassans tillgångar och skulder, tillgångarna till verkliga värdet. In-satskapitalet skall i balansräkningen upptagas inom linjen. I övrigt skall beträffande inventarium och balansräkning för kreditkassa i likvidation gälla vad i 7 och 8 §§ bokföringslagen är stadgat.

65 §.

Har i anledning av kreditkassas likvidation ombud förordnats av tillsynsmyndigheten enligt 76 §, må kassans egendom ej avyttras under hand utan ombudets samtycke. Finnes han hava utan skäl vägrat sitt samtycke, äger myndigheten på ansökan av likvidatorerna tillåta försäljningen. Samtycke, som nu är sagt, är ej av nöden då likvidatorerna vilja till gällande börspris överlåta på fondbörs noterat värdepapper.

66 §.

Hava under likvidationen kreditkassas tillgångar så nedgått i värde, att fara är för handen, att de ej fullt förslå till skuldernas gäldande, och är ej ställningen sådan, att kassans egendom genast bör avträdas till konkurs, skola likvidatorerna om ställningen, så snart det kan ske, lämna meddelande på stämman och till denna kalla jämväl de kända fordringsägare, vilka ännu icke erhållit betalning.

67 §.

Där efter avslutande av kreditkassas konkurs överskott ej finnes, anses kassan upplöst, då konkursen avslutades.

Finnes överskott skall likvidation verkställas och skall i avseende därpå vad eljest gäller om likvidation äga motsvarande tillämpning, dock ej 81 § lagen om ekonomiska föreningar. Har ej inom en månad efter konkursens avslutande för registrering anmälts, att kassan trätt i likvidation, skall rätten, på ansökan av styrelseledamot, medlem eller borgenär eller på anmälan av tillsynsmyndigheten, förklara, att kassan skall träda i likvidation. I fråga om ärendets handläggning och om beslutet skall i tillämpliga delar gälla vad i 58 § är stadgat.

Hade kassan, i fall som avses i andra stycket, trätt i likvidation, innan dess egendom avträdades till konkurs, skall gälla vad som i 92 § lagen om ekonomiska föreningar är stadgat.

Om den offentliga tillsynen

68 §.

Tillsynsmyndigheten skall övervaka, att jordbrukets kreditkassor och riksorganisationen i sin verksamhet ställa sig till efterrättelse denna lag och andra författningar, såvitt de hava särskilt avseende på jordbrukskasserörelsen, ävensom de för riksorganisationen och kassorna gällande stadgarna samt de föreskrifter, som med stöd av bestämmelse i lag eller stadgar meddelats av stämman eller styrelse.

Det åligger tillsynsmyndigheten att jämväl i övrigt med uppmärksamhet följa jordbrukskasserörelsen i den mån så erfordras för kännedom om de förhållanden som kunna inverka på kreditkassas säkerhet eller eljest äro av betydelse för en sund utveckling av rörelsen.

Tillsynsmyndigheten är icke på grund av vad här föreskrivits pliktig att övervaka iakttagandet av sådana bestämmelser, som angå jordbrukskasserörelsens inre angelägenheter.

69 §.

Tillsynen över jordbrukets kreditkassor utövas med ledning av handlingar, vilka jämlikt lag eller eljest insändas till tillsynsmyndigheten, ävensom upplysningar, som inhämtas vid undersökning eller annorledes. Undersökning skall anställas så ofta sådan av myndigheten anses erforderlig eller av Konungen anbefalles.

70 §.

Tillsynsmyndigheten skall förordna en revisor att med övriga revisorer deltaga i granskningen av centralkassas räkenskaper och styrelsens förvaltning. Myndigheten äger när som helst återkalla förordnande som här avses och i stället utse ny revisor. För revisor, varom i denna paragraf stadgas, skall myndigheten utfärda instruktion.

71 §.

På anmälan varom sägs i 51 § skall tillsynsmyndigheten, i fall då revisorer icke utsetts till föreskrivet antal, förordna revisor eller revisorer. Är revisor omyndig eller har någon, som ej är här i riket bosatt svensk medborgare, utan vederbörligt tillstånd utsetts till revisor eller har någon utsetts till revisor i strid med vad i 46 § 1 mom. andra stycket lagen om ekonomiska föreningar stadgas, skall på anmälan därom tillsynsmyndigheten förklara honom entledigad och förordna revisor i hans ställe. Har anmälan ej gjorts av kreditkassans styrelse, skall före besluts meddelande tillfälle beredas styrelsen att yttra sig i ärendet. Förordnande av revisor skall avse tid till dess annan revisor blivit i föreskriven ordning utsedd.

Tillsynsmyndigheten äger när som helst återkalla förordnandet och i stället utse ny revisor.

72 §.

Tillsynsmyndigheten äger sammankalla kreditkassas styrelse, när sådant prövas nödigt. Har styrelsen icke efterkommit av myndigheten framställd begäran om utfärdande av kallelse till extra stämma, må kallelse utfärdas av myndigheten.

Den som enligt av Konungen meddelade bestämmelser har befogenhet att företräda myndigheten äger närvara vid stämma eller av myndigheten utlyst styrelsesammanträde och deltaga i överläggningarna.

73 §.

Därest tillsynsmyndigheten så finner erforderligt, må myndigheten meddela närmare föreskrifter om sättet att föra kreditkassas räkenskaper, om förvaring av värdehandlingar samt om inventering av dessa handlingar.

74 §.

Kreditkassas styrelse åligger

att när som helst för den befattningshavare hos tillsynsmyndigheten, som enligt av Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant avseende företräda myndigheten, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för gott anställa, hålla de hos kreditkassan ineliggande kontanta medlen och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning, samt

att jämväl i övrigt tillhandahålla myndigheten eller sådan befattningshavare därstädes, som ovan sagts, de upplysningar rörande kassan som äskas.

Yppas anledning till antagande att centralkassa gjort sådana förluster att rubbning uppstått i det förhållande, som enligt 34 § skall förefinnas mellan centralkassas inlåning samt kassans och anslutna jordbrukskassors eget kapital, skall centralkassans styrelse ofördröjligen låta upprätta särskild balansräkning enligt 44 och 45 §§ för utvisande av centralkassans ställning samt, därest balansräkningen bekräftar antagandet i fråga, ofördröjligen avsända meddelande härom till tillsynsmyndigheten.

Centralkassas styrelse åligger därjämte att på den tid och i den ordning tillsynsmyndigheten bestämmer tillhandahålla myndigheten de redovisnings-

handlingar, översikter och övriga handlingar, rörande kassans och de anslutna jordbrukskassornas ställning som av tillsynsmyndigheten äskas.

75 §.

Har kreditkassas styrelse eller stämman fattat beslut, vilket står i strid med lag eller stadgarna, må tillsynsmyndigheten förbjuda verkställighet av beslutet. Myndigheten må ock förelägga styrelsen att, om beslut som nyss sagts gått i verkställighet, göra rättelse där så kan ske samt att fullgöra vad styrelsen åligger enligt lag eller stadgarna. Sådant föreläggande må dock, utom vad angår innehållet av vinst- och förlusträkning eller balansräkning, icke av myndigheten meddelas i fråga om i lag givna föreskrifter, vilkas överträdande är belagt med straff.

Ändå att avvikelser från lag eller stadgar icke skett, äger tillsynsmyndigheten meddela de erinringar beträffande kassans verksamhet, som myndigheten kan finna påkallade.

Underlåter kassa att ställa sig till efterrättelse av myndigheten meddelat förbud eller föreläggande eller handhar kassan eljest sina angelägenheter på sätt, som är ägnat att rubba förtroendet till kassan, har tillsynsmyndigheten att göra anmälan därom hos den myndighet, som godkänt kassan; och äger den myndigheten återkalla godkännandet.

Tillsynsmyndigheten äger förelägga vite vid meddelande av föreskrift eller förbud enligt denna lag.

76 §.

Träder kreditkassa i likvidation, äger tillsynsmyndigheten förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet, samt att i övrigt övervaka likvidationen.

Likvidatorerna skola bereda ombudet tillfälle att när som helst inventera kreditkassans inneliggande kontanta medel och övriga tillgångar samt granska kassans böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av ombudet begärd upplysning angående förvaltningen ej av likvidatorerna förvägras.

Tillsynsmyndigheten äger under likvidationen i avseende på likvidatorer och stämman enahanda befogenhet som, innan kassan trätt i likvidation, enligt denna lag tillkommer myndigheten beträffande styrelse och stämman.

Tillsynsmyndigheten må, därest så prövas erforderligt, förordna likvidationsrevisor. Beträffande denne skall vad om revisor i 70 § sägs äga motsvarande tillämpning.

77 §.

Har centralkassas egendom avträtts till konkurs, förordnar tillsynsmyndigheten ett allmänt ombud att såsom konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning med övriga konkursförvaltare.

Utan hinder av beslut, som kan vara fattat om delning av förvaltningen av boet, äger allmänna ombudet delta i förvaltningen i alla dess delar. Ombudet äger beträffande medförvaltare göra sådan anmälan, som sägs i 80 § konkurslagen.

Om arvode till ombud gäller vad i konkurslagen är i allmänhet stadgat beträffande arvode till konkursförvaltare.

78 §.

Till revisor, likvidationsrevisor eller ombud som förordnas enligt 70, 71 eller 76 § skall ersättning med belopp som tillsynsmyndigheten bestämmer utgivas av den kassa som avses med förordnandet.

79 §.

Vad i 69 §, 72 §, 74 § första och tredje styckena, 75 § första, andra och fjärde styckena, 76 §, 77 § samt 78 § stadgas skall i tillämpliga delar gälla

jämväl med avseende på tillsynen över riksorganisationen. På riksorganisationen skall särskilt ankomma att, på den tid och i den ordning tillsynsmyndigheten äskar, tillhandahålla översiktliga uppgifter beträffande jordbrukskasserörelsen i dess helhet.

80 §.

Till bestridande av kostnaden för tillsynsmyndighetens organisation och verksamhet skall jordbrukskasserörelsen årligen erlagga bidrag. Närmare föreskrifter om fastställande av bidrag och bidrags erläggande meddelas av Konungen.

81 §.

Ledamot av eller befattningshavare hos tillsynsmyndigheten må ej vara ledamot i styrelsen för eller revisor i eller anställd hos kreditkassa eller riksorganisationen.

82 §.

Över beslut, som tillsynsmyndigheten meddelar med stöd av denna lag, må klagan föras hos Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, om icke Konungen annorlunda förordnar.

Straffbestämmelser

83 §.

Med avseende på jordbrukets kreditkassor skola, i stället för vad i 110—112 §§ lagen om ekonomiska föreningar stadgas, gälla de straffbestämmelser som nedan upptagas i 84—86 §§. I fråga om riksorganisationen skall, förutom nyss nämnda bestämmelser i lagen om ekonomiska föreningar, gälla stadgandet i 84 § 3 denna lag.

84 §.

Med dagsböter eller fängelse straffes

1. styrelseledamot, vilken vid upprättande av förvaltningsberättelse, balansräkning eller vinst- och förlusträkning som avses i 38 § lagen om ekonomiska föreningar eller i 81 § samma lag, jämförd med 56 § denna lag, eller i 74 § andra stycket denna lag uppsåtligen förfar i strid med bestämmelserna i 43 §, 44 §, 45 § andra, tredje, fjärde och femte styckena, 46 § eller 47 § denna lag;

2. likvidator, vilken vid upprättande av balansräkning, likvidationsräkning eller förvaltningsberättelse som avses i 83 § första och tredje styckena eller 86 § lagen om ekonomiska föreningar eller i 89 § samma lag, jämförd med 56 § denna lag, eller i 64 § denna lag uppsåtligen förfar i strid med bestämmelser i sagda lagrum;

3. styrelseledamot, likvidator eller befattningshavare, vilken uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift vid lämnan- de av upplysning som avses i 69, 74, 76 eller 79 § denna lag;

4. revisor eller likvidationsrevisor, vilken i revisionsberättelse eller annan handling, som framlägges på stämma eller annorledes hålles tillgänglig för medlemmar eller röstberättigade, eller i påskrift å sådan handling uppsåt- ligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift rörande kreditkassas angelägenheter eller uppsåtligen eller av grov vårdslöshet underlåter att göra anmärkning beträffande förvaltningen, ändå att anledning därtill föreligger.

Har gärning som avses i första stycket 1 eller 2 skett av vårdslöshet, är straffet dagsböter.

85 §.

Med dagsböter straffes

1. den som bryter mot vad i 4 § andra stycket stadgas;
2. styrelseledamot, vilken uppsåtligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i ansökan om stadfästelse på kassas stadgar;
3. styrelseledamot, likvidator eller annan, som i anmälan för eller ansökan om registrering eller i handling som fogas därvid eller i uppgift varom förmäles i 10 § lagen om ekonomiska föreningar uppsåtligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;
4. styrelseledamot eller likvidator, vilken, i annat fall än i 84 § första stycket 1 och 2 samt andra stycket avses, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i handling, som hålles tillgänglig för medlemmar eller röstberättigade eller framlägges på stämma, eller i påskrift å sådan handling;
5. styrelseledamot, vilken deltagit i beslut om åtgärd som strider mot bestämmelserna i 9 eller 19 §;
6. styrelseledamot eller likvidator, som uppsåtligen eller av vårdslöshet i strid med bestämmelserna i 18 § lagen om ekonomiska föreningar låter verkställa utdelning eller utbetalning till medlem eller annan;
7. revisor, likvidationsrevisor eller revisors eller likvidationsrevisors medhjälpare som, oaktat han insett eller bort inse, att skada därav kunnat följa, yppar något av vad vid verkställd granskning kommer till hans kännedom, utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande av hans uppdrag.

86 §.

Med dagsböter straffes ock

1. styrelseledamot eller likvidator, vilken underlåter att iakttaga föreskrift som är meddelad i 10 § första eller andra stycket lagen om ekonomiska föreningar eller i 48 § eller 53 § andra stycket denna lag eller i 80 § sista stycket eller 81 § sista stycket förstnämnda lag, vartdera lagrummet jämfört med 53 § andra stycket och 56 § denna lag;
2. styrelseledamot eller likvidator, vilken underlåter att iakttaga föreskrift som beträffande anmälan för registrering är meddelad i 37, 68, 90 eller 92 § lagen om ekonomiska föreningar eller i 63 § denna lag;
3. styrelseledamot eller likvidator, som underlåter att till revisor eller likvidationsrevisor avlämna handlingar enligt vad som stadgas i 38 § andra stycket, 81 § andra stycket, 83 § sista stycket eller 86 § sista stycket lagen om ekonomiska föreningar eller i 89 § första stycket samma lag, jämfört med 56 § denna lag;
4. styrelseledamot eller likvidator, som försummar att fullgöra vad i 55 § sista stycket, 84 § sista stycket, jämfört med 55 § sista stycket, eller 86 § andra stycket sista punkten lagen om ekonomiska föreningar finnes stadgat eller som underlåter att iakttaga föreskrift, som med avseende på framläggande av handlingar på stämma eller tillhandahållande av handlingar viss tid före stämma är meddelad i 57 § 1 mom., 81 § andra stycket, 87 § andra stycket eller 89 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar eller i 81 § sista stycket samma lag, jämfört med 56 § denna lag;
5. revisor, vilken underlåter att iakttaga föreskrift som meddelats i 54 § 1 mom. denna lag eller i 81 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar, så ock likvidationsrevisor, som försummar att fullgöra vad i 87 § första stycket första punkten eller 89 § första stycket fjärde punkten sistnämnda lag finnes stadgat.

Särskilda bestämmelser

87 §.

1 mom. Jordbrukskassa må övertaga annan jordbrukskassas rörelse eller del därav, såframt riksorganisationen det medgivit.

Ej må centralkassa övertaga annan kreditkassas rörelse eller del därav, med mindre Konungen eller myndighet Konungen förordnar prövat övertagandet icke vara till skada för det allmänna samt lämnat tillstånd därtill.

2 mom. Har kreditkassa övertagit annan kassas rörelse helt eller delvis och finnes bland sistnämnda kassas tillgångar egendom, som kreditkassa ej må förvärva, må den egendomen, även om sådant fall ej är för handen som i 40 eller 41 § sägs, förvärfvas av den övertagande kassan. Egendom som kassan på detta sätt förvärvat skall, i den mån egendomen ej, jämligt vad i nyssnämnda lagrum stadgas, må av kassan behållas, åter avyttras så snart lämpligen kan ske och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för kassan.

3 mom. Om del av kreditkassas rörelse skall övergå till annan kassa, må efter beslut av förstnämnda kassa och med godkännande av tillsynsmyndigheten och riksorganisationen eller, såvitt gäller övergång endast mellan jordbrukskassor inom samma centralkassas verksamhetsområde, med godkännande av riksorganisationen ensam reservfonden nedsättas med skäligt belopp.

88 §.

Vad i 96—98 §§ lagen om ekonomiska föreningar är stadgat om fusion skall ej gälla jordbrukets kreditkassor.

89 §.

Enskildas förhållanden till kreditkassa må ej i oträngt mål yppas.

90 §.

Driver kreditkassa verksamhet i strid med föreskrift i 9 eller 19 §, skola medlemmar i kassan så ock styrelseledamöterna eller andra ställföreträdare för kassan, i den mån de deltagit i åtgärden eller beslut därom svara för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

91 §.

De föreskrifter utöver vad denna lag innehåller som finnas erforderliga för lagens tillämpning meddelas av Konungen.

Övergångsbestämmelser

92 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1957; dock skall redan från och med den 1 juli 1956, i stället för stadgandet i 30 § tredje stycket förordningen den 5 juni 1942 (nr 325) om jordbrukets kreditkassor, gälla vad i 31 § andra stycket denna lag stadgas.

Genom lagen upphävas, med den begränsning nedan sägs, nyssnämnda förordning samt lagen den 26 juni 1936 (nr 373) med vissa bestämmelser om centralkassor för jordbrukskredit tillika med alla de särskilda stadganden, vilka innefatta ändring i, tillägg till eller föreskrifter om tillämpningen av nämnda författningar, så ock vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stridande mot lagens bestämmelser.

Där i lag eller författning förekommer hänvisning till stadgande, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

93 §.

Från och med den 1 juli 1956 må centralkassa eller jordbrukskassa antaga stadgar, vilka stå i överensstämmelse med denna lag, att gälla från det lagen trätt i kraft. Sålunda antagna stadgar må, utan hinder av att lagen ej trätt i kraft, stadfästas enligt lagen och registrering verkställas med anteckning i föreningsregistret, att de nya stadgarna skola gälla från dagen för lagens ikraftträdande.

Har centralkassa eller jordbrukskassa, som godkänts enligt äldre bestämmelser, ej före den 1 januari 1958, eller den senare dag som Konungen för särskilt fall må hava bestämt, erhållit stadfästelse av stadgarna samt registrering varom i första stycket sägs, skall det för kassan meddelade godkännandet återkallas.

Svenska jordbrukskreditkassan skall, med bibehållande så länge Konungen ej annorlunda förordnar av sin bankmässiga verksamhet enligt förordningen den 5 juni 1942, handhava uppgiften att vara jordbrukskasserörelsens riksorganisation intill dess annan förening med denna uppgift vunnit registrering eller ock jordbrukskreditkassan ombildats för detta ändamål. Ej må kassan utan att den ombildats och nya stadgar antagits och stadfästas samt registrering verkställts verka såsom riksorganisation efter den 1 januari 1958, med mindre Konungen lämnat tillstånd därtill. Så länge jordbrukskreditkassan uppehåller bankmässig verksamhet, skall jordbrukskreditkassan vid tillämpning av 34 § första stycket b) och c) jämsställas med inländskt bankaktiebolag, sparbank och centralkassa.

94 §.

Träder kreditkassa, som godkänts enligt äldre bestämmelser, under år 1957 i likvidation eller försättes kassa under år 1957 i konkurs eller meddelas efter utgången av år 1957 beslut om likvidation eller konkurs på grund av framställning som skett före den 1 januari 1958, skola kassans medlemmar, därest dess tillgångar ej förslå att gälda skulderna, såvitt rör borgenärernas rätt vara ansvariga för kassans förbindelser enligt äldre bestämmelser.

Hava likvidatorer för kreditkassa utsetts innan denna lag trätt i kraft, skola äldre bestämmelser i allo tillämpas med avseende på likvidationen.

Skola enligt vad nu sagts äldre bestämmelser gälla och är överträdelse av bestämmelserna belagd med straff, skola jämväl i fråga om straffet äldre bestämmelser lända till efterrättelse.

95 §.

Styrelseledamöter, revisorer och suppleanter, som äro utsedda vid denna lags ikraftträdande, må utan hinder av vad i lagen stadgas utöva sitt uppdrag under den tid för vilken de äro valda.

96 §.

I fråga om medel, som förvaltas av förmyndare eller god man och som sedan den 1 januari 1941 innestå på räkning hos kreditkassa utan villkor att de må lyftas allenast med överförmyndarens tillstånd, skall, såframt ej överförmyndaren anorlunda förordnar, vid tillämpning av vad i 32 § stadgas så anses som om förbehåll enligt 15 kap. 9 § andra stycket föräldrabalken gjorts, att de må uttagas utan sådant tillstånd. Vad nu sagts skall ock gälla medel, som sedermera insatts eller framdeles insätts på räkningen, och ränta som lagts eller lägges till kapitalet.

97 §.

Beträffande återlämnande till staten av grundfond, som sägs i 8 och 26 §§ förordningen den 5 juni 1942 om jordbrukets kreditkassor, skall gälla vad i särskild ordning föreskrives.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 25 maj 1956.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Jordbruksdepartementet)

SAM. B. NORUP

